

C-790/23. sz. [Qassioun]¹ ügy**Előzetes döntéshozatal iránti kérelem****A benyújtás napja:**

2023. december 21.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Korkein hallinto-oikeus (Finnország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2023. december 18.

Fellebbező:

X

Az eljárásban részt vesz:

Maahanmuuttovirasto

**KORKEIN HALLINTO-OIKEUS
(LEGFELSŐBB KÖZIGAZGATÁSI
BÍRÓSÁG, FINNORSZÁG)****Közbenső határozat** [omissis]

2023. december 18. [omissis]

[omissis]

Az eljárás tárgya

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 267. cikke alapján az Európai Unió Bírósága elé terjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem

Fellebbező

X, Szíria

Az ügyben meghallgatott érintett fél

Maahanmuuttovirasto (nemzeti bevándorlási hivatal, Finnország)

A megtámadott határozat

¹ A jelen ügy neve fiktív. Az nem egyezik az eljárásban részt vevő egyetlen fél valódi nevével sem.

A Helsingin hallinto-oikeus (helsinki
közigazgatási bíróság, Finnország) 2022.
december 15-i határozata [*omissis*]

Az eljárás tárgya és a vonatkozó tényállás

(1) X (a továbbiakban: fellebbező) egy Damaszkusból származó szír állampolgár. A fellebbező házasulatlan, nagykorú nő, etnikai származása szerint arab, vallása szerint pedig szunnita muzulmán. Anyja és kiskorú lánytestvérei, akikkel Szíriából Dániába, majd később Finnországba utazott, jelenleg Finnországban tartózkodnak. Állítása szerint a fellebbező nem tartja a kapcsolatot az apjával. A fellebbezőnél többek között poszttraumás stressz-zavart és pszichotikus tünetek nélküli súlyos depressziós zavart diagnosztizáltak.

(2) A fellebbező első alkalommal 2016. július 1-jén kért nemzetközi védelmet Dániában. 2016. augusztus 29-én Dánia a külföldiekről szóló dán törvény 7. §-ának 3. bekezdése alapján ideiglenes tartózkodási engedélyt adott ki számára kiszolgáltatott helyzete miatt. A fellebbező tartózkodási engedélye 2016. augusztus 29-től 2020. november 12-ig volt érvényes.

(3) 2020. november 17-i határozatával a *dán bevándorlási hivatal* a külföldiekről szóló dán törvény 11. §-ának 2. bekezdése alapján hivatalból úgy döntött, hogy nem hosszabbítja meg a tartózkodási engedélyt, mivel a tartózkodási engedély kiadásának indoka már nem áll fenn. 2021. július 2-i határozatával a *dán menekültügyi panaszbizottság*² nem változtatta meg a bevándorlási hivatal határozatát. A menekültügyi panaszbizottság határozata arra kötelezte a fellebbezőt, hogy legkésőbb egy hónappal e határozat meghozatalát követően hagyja el az országot. A határozat szerint a fellebbező visszaküldhető Szíriába, ha nem hagyja el önként az országot. A határozatban azonban az áll, hogy a dán kormány külpolitikai okokból úgy döntött, hogy egyelőre nem hajt végre Szíriába való kitoloncolásokat. A határozat kimondja, hogy a fellebbezővel szemben beutazási tilalom rendelhető el (Írország kivételével) valamennyi uniós tagállam és valamennyi schengeni állam tekintetében, ha nem tesz eleget távozási kötelezettségének.

(4) 2021. július 27-én a *fellebbező* nemzetközi védelmet kért Finnországban. Kérelmének alátámasztása érdekében a fellebbező kényszerházasság veszélyére hivatkozott. Ezenkívül a fellebbezőről fényképek készültek a szíriai rezsim ellen Dániában tartott tüntetésen, amelyeket elküldtek Szíriába.

² Flygtningenævnet.

(5) 2021. július 29-én a *finn bevándorlási hivatal* visszavétel iránti megkeresést küldött Dániának a „Dublin III” rendelet³ alapján. 2021. augusztus 5-én Dánia elfogadta ezt a megkeresést az említett rendelet 18. cikke (1) bekezdésének d) pontja alapján.

(6) 2021. november 12-i határozatával a finn bevándorlási hivatal mint elfogadhatatlant elutasította a fellebbező nemzetközi védelem iránti kérelmét, és nem adott ki számára tartózkodási engedélyt. A finn bevándorlási hivatal úgy döntött, hogy a fellebbezőt kiutasítja Dániába, és kétéves beutazási tilalmat szabott ki vele szemben Finnország tekintetében.

(7) 2022. február 2-án a finn bevándorlási hivatal arról tájékoztatta Dániát, hogy a 2022. február 5-én lejáró átadási határidőt 2023. február 5-ig meghosszabbította a „Dublin III” rendelet 29. cikkének (2) bekezdése alapján, miután a fellebbező megszökött. A fellebbező nem jelent meg a kitoloncolására tekintettel előjegyzett koronavírus-vizsgálaton, és eltűntként jelentették. Később, 2022. február 4-én visszatért a befogadó állomásra.

(8) A megtámadott végzéssel a *Helsingin hallinto-oikeus* (helsinki közigazgatási bíróság) elutasította a fellebbező jogorvoslati kérelmét.

(9) A *fellebbező* a közigazgatási bíróság határozata elleni fellebbezés engedélyezését kérte a Korkein hallinto-oikeustól (legfelsőbb közigazgatási bíróság), és fellebbezésével a közigazgatási bíróság és a finn bevándorlási hivatal határozatainak hatályon kívül helyezését, illetve megsemmisítését kéri. A jogvitát vissza kell utalni a finn bevándorlási hivatal elé, elsődlegesen nemzetközi védelem vagy tartózkodási engedély megadása, másodlagosan pedig a nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálása céljából. A fellebbező továbbá a kitoloncolás végrehajtásának megtiltását és a jogvitában tárgyalás kitűzését kéri.

(10) 2023. január 13-án a *Korkein hallinto-oikeus* (legfelsőbb közigazgatási bíróság) ideiglenes intézkedést [*omissis*] hozott, amellyel megtiltotta a fellebbező kitoloncolásának végrehajtását a Korkein hallinto-oikeusnak (legfelsőbb közigazgatási bíróság) a fellebbezés engedélyezése tárgyában történő határozathozataláig vagy más határozat meghozataláig.

A felek főbb érvei

(11) A *fellebbező* arra hivatkozik, hogy a finn bevándorlási hivatal határozata, amellyel a fellebbező nemzetközi védelem iránti kérelmét mint elfogadhatatlant elutasította, legalább a kiegészítő védelem tekintetében sérti

³ Egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (átdolgozás; úgynevezett „Dublin III” rendelet).

az uniós jogot. Dánia sem az elismerési irányelvet,⁴ sem az eljárási irányelvet⁵ nem alkalmazza. Dániába való kiutasítása azt jelenti, hogy nemzetközi védelem iránti kérelmét egyetlen szakaszban sem vizsgálják meg a kiegészítő védelem szempontjából. A Bíróság C-497/21. sz. ügyben hozott ítéletének 52. és 55. pontjára tekintettel ez sérti az uniós jogot.

(12) A fellebbező arra hivatkozik továbbá, hogy attól tart, hogy Dániából Szíriába utasítják ki. A finn bevándorlási hivatal határozataival kapcsolatos közigazgatási gyakorlat és az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlata szerint a Szíriába való kitoloncolás az emberi jogok európai egyezményének (kihirdette: az 1993. évi XXXI. törvény) 3. cikkével ellentétes bánásmódnak minősül. A fellebbező ezenfelül attól tart, hogy Dániában bizonytalan ideig embertelen körülmények között, egy kitoloncolási központban kellene élnie, ahol jelentős mértékben korlátozzák a személyiségi jogokat. A körülmények – legalábbis a szíriaiak esetében – a dán befogadási rendszer rendszerszintű hiányosságát jelentik, figyelembe véve, hogy senki nem küldhető vissza Szíriába. A fellebbező Dániába való kitoloncolása sérti a *visszaküldés tilalmának elvét*.

(13) Mindenesetre azonban az átadási határidőt lejártnak kell tekinteni, mivel a fellebbező nem szökött meg, és a határidőt ezért nem lehetett volna meghosszabbítani. A fellebbező átadására ezenkívül nem került sor rögtön a lehető leghamarabb kivitelezhető időpontban.

(14) A *finn bevándorlási hivatal* arra hivatkozik, hogy Dániának az Unió menekültügyi rendszerében elfoglalt különleges helyzete nem érinti a „Dublin III” rendelet alkalmazását. A finn bevándorlási hivatal e tekintetben a Bíróság C-497/21. sz. ügyben hozott ítéletének 49. pontjára hivatkozik. A finn bevándorlási hivatal előadja továbbá, hogy a dublini rendszer a kölcsönös bizalom elvén alapul. Az a körülmény, hogy a tagállamokban nem azonos határozatok születnek, nem indokolhatja a kölcsönös bizalom elvétől való eltérést. Sem a Bíróság, sem az Emberi Jogok Európai Bírósága nem állapította meg, hogy a dán menekültügyi vagy befogadási rendszer rendszerszintű hiányosságokban szenvedne. A finn bevándorlási hivatal ezenkívül megállapítja, hogy a fellebbező szándékosan kerülte el az átadás végrehajtását azzal, hogy nem jelent meg a koronavírus-vizsgálaton. A vizsgálat időpontjáról értesítették, és a hatóságok előtt nem mentette ki távolmaradását nyomós indokkal. A finn bevándorlási hivatal abból indulhatott ki, hogy a fellebbező megszökött. Ha a határidő még nem járt le,

⁴ A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (átdolgozás).

⁵ A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (átdolgozás).

a felelősség nem száll át a megkereső tagállamra már pusztán azért, mert az átadásra nem került sor azonnal.

A finn nemzeti jogszabályi rendelkezések

(15) [A legutóbb a 29.3.2019/437. sz. törvénnyel módosított] Ulkomaalaislaki (301/2004)⁶ (a külföldiekről szóló törvény [301/2004]) 103. §-ának 2) pontja szerint a nemzetközi védelem iránti kérelem mint elfogadhatatlan elutasítható, ha a kérelmező átadható a „Dublin III” rendelet alapján a menedékgjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős másik államnak.

(16) A [legutóbb a 30.12.2013/1214. sz. törvénnyel módosított, a] külföldiekről szóló törvény 147. §-a értelmében senki nem utasítható ki, toloncolható ki vagy küldhető vissza a beléptetés megtagadása miatt olyan területre, ahol halálbüntetésnek, kínzásnak, üldöztetésnek vagy az emberi méltóságot sértő más bánásmódnak lehet kitéve, illetve olyan területre, ahonnan ilyen területre lehet elvinni.

(17) A külföldiekről szóló törvény 148. §-ának második bekezdése értelmében az a külföldi személy is kiutasítható, aki tartózkodási engedély nélkül utazott be, ha finnországi tartózkodásához vízumra vagy tartózkodási engedélyre lenne szükség, illet azonban nem kért, vagy nem adtak ki számára.

A dán nemzeti jogszabályi rendelkezések

(18) A külföldiekről szóló dán törvény⁷ („Udlændingelov”) 7. §-a a következőképpen rendelkezik:

„1. A külföldi személy számára kérelemre ideiglenes tartózkodásra jogosító tartózkodási engedélyt kell kiadni, ha az 1951. július 28-i menekültügyi egyezmény [kihirdette: az 1989. évi 15. tvr.] hatálya alá tartozik.

2. A külföldi személy számára kérelemre ideiglenes tartózkodásra jogosító tartózkodási engedélyt kell kiadni, ha a származási országába való visszatérése esetén halálbüntetés, kínzás vagy embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés veszélyének lenne kitéve. Az első mondat szerinti kérelem az 1. bekezdés szerinti ideiglenes tartózkodásra jogosító tartózkodási engedély iránti kérelemnek is minősül egyben.

3. Azokban a 2. bekezdés szerinti esetekben, amelyekben a halálbüntetés vagy kínzás vagy embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés

⁶ Finlex: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040301>.

⁷ Udlændingeloven (LBK nr 1079 af 10/08/2023), <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2023/1079>.

veszélye a származási országban fennálló különösen súlyos, megkülönböztetés nélküli erőszak és a polgári lakosság elleni támadások által jellemzett helyzeten alapul, kérelemre ideiglenes tartózkodásra jogosító tartózkodási engedélyt kell kiadni. Az első mondat szerinti kérelem az 1. és 2. bekezdés szerinti tartózkodási engedély iránti kérelemnek is minősül egyben.

4. Az 1–3. bekezdés értelemszerűen alkalmazandó arra a külföldi személyre, aki a Lov om fuldbyrdelse af straf m.v. (a büntetés-végrehajtásról szóló törvény) 1a. §-ának 2. bekezdése alapján elfogadott rendelkezések alapján szabadságvesztés-büntetését tölti, vagy szabadságelvonással járó intézkedés hatálya alatt áll, vagy akit a Hjemrejselov (a visszatérésről szóló törvény) 1a. §-ának 4. bekezdése alapján elfogadott rendelkezések alapján helyeztek el.

5. Az 1–3. bekezdés szerinti tartózkodási engedély kiadása megtagadható, ha a külföldi személy másik országban már védelemben részesült, vagy ha a külföldi személyt szoros kapcsolatok fűzik egy másik olyan országhoz, amelynek esetében abból kell kiindulni, hogy a külföldi személy ott védelemben részesülhet. Az első mondat szerinti döntés attól függetlenül meghozható, hogy a külföldi személy az 1–3. bekezdés hatálya alá tartozik-e.”

(19) A külföldiekről szóló dán törvény 11. §-ának 2. bekezdése a következőket írja elő:

„2. A huzamos tartózkodás lehetőségével kiadott ideiglenes tartózkodási engedélyt kérelemre meg kell hosszabbítani, kivéve, ha a 19. § alapján a tartózkodási engedély visszavonása indokolt. Az Udlændingestyrelse (bevándorlási hivatal, Dánia) hivatalból dönt a 7. § és a 8. § 1. és 2. bekezdése alapján ideiglenes tartózkodás céljából kiadott tartózkodási engedély meghosszabbításáról, ha a tartózkodási engedély kiadásának indoka továbbra is fennáll. A 19. § 7. és 8. bekezdését értelemszerűen alkalmazni kell az olyan külföldi személyhez fűződő családi kapcsolatok alapján a 9. § 1. bekezdésének 1) pontja vagy a 9c. § 1. bekezdése alapján kiadott tartózkodási engedély meghosszabbításáról való döntésre, aki számára tartózkodási engedélyt adtak ki a 7. § vagy a 8. § 1. vagy 2. bekezdése alapján.”

(20) A külföldiekről szóló dán törvény 53a. §-a 2. bekezdésének harmadik mondata a következőképpen rendelkezik:

„Ha a bevándorlási hivatal megtagadja, hogy a 7. § alapján tartózkodási engedélyt adjon ki az olyan külföldi személy számára, aki belföldön tartózkodik, vagy a büntetés-végrehajtásról szóló törvény 1a. §-ának 2. bekezdése alapján elfogadott rendelkezések alapján szabadságvesztés-büntetését tölti, vagy szabadságelvonással járó intézkedés

hatálya alatt áll, vagy akit a visszatérésről szóló törvény 1a. §-ának 4. bekezdése alapján elfogadott rendelkezések alapján helyeztek el, döntést hoz a 7. §, illetve a 8. § 1. vagy 2. bekezdése alapján kiadott tartózkodási engedély meghosszabbításának megtagadásáról vagy visszavonásáról, vagy a 32b. §, illetve a 49a. § alapján megállapítja, hogy a kitoloncolás nem sérti a 31. §-t, akkor a döntés a Flygtningenævnet-hoz (menekültügyi panaszbizottság, Dánia) benyújtott fellebbezésnek minősül.

Az uniós jog vonatkozó rendelkezései

Dánia különleges helyzete

(21) Az Európai Unióról szóló szerződéshez (EUSZ) és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez (EUMSZ) csatolt, Dánia helyzetéről szóló (22.) jegyzőkönyv 1. cikkének első bekezdése szerint Dánia nem vesz részt Európai Unió működéséről szóló szerződés harmadik részének V. címe alapján javasolt intézkedések Tanács által történő elfogadásában. A Tanácsnak azokhoz a határozataihoz, amelyeket egyhangúlag kell elfogadni, Dánia Kormányának képviselőit kivéve a Tanács tagjainak egyhangú szavazata szükséges.

(22) A jegyzőkönyv 2. cikke szerint az Európai Unió működéséről szóló szerződés harmadik része V. címének rendelkezései, az e cím alapján elfogadott intézkedések, az Unió által az e cím alapján megkötött nemzetközi megállapodások rendelkezései és az Európai Unió Bíróságának az ilyen rendelkezést vagy intézkedést értelmező határozatai, vagy az említett cím alapján módosított vagy módosítható intézkedések nem kötelezőek és nem alkalmazhatóak Dániára; az ilyen rendelkezések, intézkedések vagy határozatok Dánia hatásköreit, jogait és kötelezettségeit semmilyen módon nem érintik; az ilyen rendelkezések, intézkedések vagy határozatok semmilyen módon nem érintik a közösségi vagy uniós vívmányokat, továbbá nem képezik részét az uniós jognak annyiban, amennyiben ezeket Dániára kell alkalmazni. Különösen a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés területén a Lisszaboni Szerződés hatálybalépését megelőzően elfogadott uniós jogi aktusok módosításuk esetén továbbra is változatlanul kötelezőek és alkalmazandók Dániára.

(23) Az Európai Közösség és a Dán Királyság között a Dániában vagy az Európai Unió egy másik tagállamában benyújtott menedéjog iránti kérelem elbírálásáért felelős állam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról, valamint a dublini egyezmény hatékony alkalmazása érdekében az ujjlenyomatok összehasonlítására irányuló „Eurodac” létrehozásáról szóló megállapodás (HL 2006. L 66., 38. o.; a továbbiakban: az Unió és Dánia közötti megállapodás) 2. és 3. cikkében megállapodások születtek a „Dublin II” rendelet rendelkezéseinek az Unió és Dánia közötti viszonyban történő alkalmazásáról, illetve módosításáról.

A „Dublin III” rendelet

(24) Az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (10) preambulumbekzdése szerint a nemzetközi védelmet kérelmezők, illetve az abban részesülő személyekkel szembeni egyenlő bánásmód biztosítása, valamint a hatályos uniós menekültügyi vívmányokkal – különösen a harmadik országbeli állampolgárok és a hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel – való összhang biztosítása érdekében e rendelet hatálya kiterjed a kiegészítő védelmet kérelmező, valamint a kiegészítő védelemre jogosult személyekre is.

(25) A rendelet 2. cikkének b) pontja értelmében e rendelet alkalmazásában „nemzetközi védelem iránti kérelem” a 2011/95/EU irányelv 2. cikkének h) pontjában meghatározott nemzetközi védelem iránti kérelem.

(26) A rendelet 3. cikkének (1) bekezdése szerint a tagállamok megvizsgálják azon harmadik országbeli állampolgárnak, vagy azon hontalan személynek a nemzetközi védelem iránti kérelmét, aki egy tagállam területén nyújtja be azt, ideértve annak határát és a tranzitzonákat. A kérelmet az a tagállam köteles megvizsgálni, amely a III. fejezetben előírt feltételek szerint felelős.

(27) A rendelet 18. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében az e rendelet szerint felelős tagállam köteles a 23., 24., 25. és 29. cikkben megállapított feltételek mellett visszavenni azon harmadik országbeli állampolgárt, vagy azon hontalan személyt, akinek kérelmét elutasították, és egy másik tagállam területén nyújtott be kérelmet, vagy aki tartózkodásra jogosító engedély nélkül tartózkodik egy másik tagállam területén.

(28) A rendelet 29. cikkének (1) bekezdése szerint a kérelmezőnek vagy a 18. cikk (1) bekezdésének c) vagy d) pontjában említett más személynek a megkereső tagállam részéről a felelős tagállamnak történő átadása a megkereső tagállam nemzeti joga szerint történik az érintett tagállamok egymás közötti konzultációját követően, a lehető leghamarabb kivitelezhető időpontban, de legkésőbb hat hónappal az érintett személy átvétele vagy visszavétele iránti megkeresés másik tagállam általi elfogadását, vagy a 27. cikk (3) bekezdésének megfelelő halasztó hatály esetén hat hónappal a fellebbezéssel vagy felülvizsgálattal kapcsolatos jogerős határozatot követően.

(29) A 29. cikk (2) bekezdése szerint amennyiben az átadásra nem kerül sor a hat hónapos határidőn belül, a felelős tagállam mentesül az érintett személy átvételére vagy visszavételére vonatkozó kötelezettség alól, és a felelősség a megkereső tagállamra hárul. E határidő legfeljebb egyéves időtartamra meghosszabbítható, ha az átadásra az érintett személy szabadságvesztése miatt nem kerülhetett sor, illetve legfeljebb tizennyolc hónapra, ha az érintett személy megszökik.

Az elismerési irányelv

(30) A harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (51) preambulumbekzdése értelmében az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban Dánia nem vesz részt ennek az irányelvnek az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

(31) A 2. cikk h) pontja szerint ezen irányelv alkalmazásában „nemzetközi védelem iránti kérelem” egy harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy által valamely tagállamnál előterjesztett olyan védelem iránti kérelem, amely a menekültjogállás, illetve a kiegészítő védelmi jogállás kérelmezéseként értelmezhető, és amely kapcsán a kérelmező nem kéri kifejezetten egy más jellegű, ezen irányelv hatálya alá nem tartozó olyan védelem biztosítását, amelynek megadását külön kell kérelmezni.

Az eljárási irányelv

(32) A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (43) preambulumbekzdése szerint a tagállamok minden kérelmet érdemben vizsgálják meg, azaz értékelik, hogy a szóban forgó kérelmező a 2011/95/EU irányelvvel összhangban jogosult-e nemzetközi védelemre, kivéve, ha ezen irányelv másként rendelkezik, különösen, ha ésszerűen feltételezhető, hogy egy másik ország elvégzi a vizsgálatot, vagy megfelelő védelmet nyújt. A tagállamok különösen akkor nem kötelesek elvégezni a nemzetközi védelem iránti kérelem érdemi értékelését, amennyiben az első menedékjogot nyújtó ország a kérelmezőnek menekült jogállást, vagy egyéb megfelelő védelmet biztosított, és a kérelmezőt ez az ország visszafogadja.

(33) Az irányelv (59) preambulumbekzdése értelmében az EUSZ-hez és az EUMSZ-hez csatolt, Dánia helyzetéről szóló (22.) jegyzőkönyv 1. és 2. cikkével összhangban Dánia nem vesz részt ezen irányelv elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

(34) Az irányelv 33. cikkének (1) bekezdése értelmében azokon az eseteken túlmenően, amikor nem kerül sor egy kérelemnek a 604/2013/EU rendelettel összhangban történő megvizsgálására, a tagállamok akkor sem kötelesek megvizsgálni, hogy a kérelmező a 2011/95/EU irányelv értelmében nemzetközi védelemre jogosultnak minősülhet-e, ha egy kérelem e cikk értelmében elfogadhatatlannak minősül.

A Bíróság ítélkezési gyakorlata

(35) 2022. szeptember 22-én a Bíróság meghozta SI, TL, ND, VH, YT és HN ítéletét (C-497/21, EU:C:2022:721). Az ügy tárgyát a nemzetközi védelem iránti kérelmek elfogadhatatlanságának olyan körülmények között fennálló feltételei képezték, amikor a kérelmezők korábbi nemzetközi védelem iránti kérelmeit elutasították Dániában. A Bíróság megállapította, hogy az Unió és Dánia közötti megállapodás 2. cikke értelmében a Dán Királyság is végrehajtja a „Dublin III” rendeletet. Így az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetben, amikor az érintettek a Dán Királyságban nemzetközi védelem iránti kérelmet nyújtott be, az a másik tagállam, amelyben ezen érintettek nemzetközi védelem iránti új kérelmet nyújtottak be, az e rendelet 18. cikke (1) bekezdésének c) vagy d) pontjában említett feltételek teljesülése esetén kérheti a Dán Királyságot, hogy vegye vissza az említett érintetteket (lásd: az említett ítélet 49. pontja).

(36) Az említett ítélet szerint ebből azonban nem vonható le az a következtetés, hogy amennyiben az ilyen visszavétel nem lehetséges vagy nem történik meg, az érintett tagállam megalapozottan tekintheti úgy, hogy a saját szerveihez az ugyanazon érintett által benyújtott nemzetközi védelem iránti új kérelem a 2013/32 irányelv 33. cikke (2) bekezdésének d) pontja értelmében vett „ismételt kérelemnek” minősül. Még ha feltételezzük is, hogy a Dán Királyságban benyújtott, menekült jogállás megszerzésére irányuló kérelmeket e tagállam hatóságai a 2011/95 irányelvben előírtakkal lényegében azonos kritériumok alapján vizsgálják meg, e körülmény nem igazolhatja az olyan kérelmező által egy másik tagállamban benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelemnek – akár csak a menekült jogállás megszerzésére vonatkozó részében történő – elutasítását, akinek az ezen jogállás megszerzésére irányuló korábbi kérelmét a dán hatóságok elutasították (lásd: az említett ítélet 50. és 52. pontja, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

(37) Az ítélet szerint a 2013/32 irányelv 33. cikke (2) bekezdésének d) pontját a 2. cikkének q) pontjával, valamint a Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv 2. cikkével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes valamely, a Dán Királyságtól eltérő tagállam szabályozása, amely lehetőséget biztosít az olyan harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan által e tagállamban benyújtott, az ezen irányelv 2. cikkének b) pontja szerinti nemzetközi védelem iránti kérelem elfogadhatatlanként – egészben vagy egy részben – történő elutasítására, akinek a Dán Királyságban benyújtott,

nemzetközi védelem iránti korábbi kérelmét ez utóbbi tagállam elutasította (lásd: az említett ítélet 55. pontja).

(38) 2017. július 26-i Mengesteab ítéletében (C-670/16, EU:C:2017:587) a Bíróság a „Dublin III” rendelet 20. cikkének (2) bekezdése értelmében vett kérelembenyújtás fogalmát vizsgálta. Ezzel összefüggésben a Bíróság megállapította, hogy a hatóságok által kiállított írásos dokumentum nem tekinthető a kérelmező által előterjesztett formanyomtatványnak. A Mengesteab ügyre vonatkozó indítványában a főtanácsnok kifejtette, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem fogalma meghatározásának megfogalmazása kellően tág ahhoz, hogy magában foglalja a tagállamok hatóságainál (például a rendőrségnél, a határőröknél, idegenrendészeti hatóságoknál vagy befogadó központ személyzetének tagjainál) előterjesztett, nemzetközi védelem iránti nem hivatalos kérelmet és a „Dublin III” rendelet 35. cikkének (1) bekezdése alapján kijelölt illetékes hatóságoknál benyújtott hivatalos kérelmet (lásd: az ítélet 78. pontja és a főtanácsnoki indítvány 135. pontja).

Az előzetes döntéshozatal szükségessége

(39) A Korkein hallinto-oikeus (legfelsőbb közigazgatási bíróság) előtt folyamatban lévő ügyben azt kell eldönteni, hogy a finn bevándorlási hivatal hozhatott-e a fellebbező Dániának való átadására vonatkozó határozatot a „Dublin III” rendelet alapján.

(40) A fellebbező arra hivatkozik, hogy a Dániának való átadása sértené a visszaküldés tilalmának elvét. Ezenkívül kifejti, hogy a dán menekültügyi eljárás és a befogadási körülmények – legalábbis a szíriai kérelmezők tekintetében – rendszerszintű hiányosságokat mutatnak. A Korkein hallinto-oikeus (legfelsőbb közigazgatási bíróság) a rendelkezésére álló információk alapján úgy véli, hogy nem indokolt e szempontokkal kapcsolatban előzetes döntéshozatalt kérni. Ehelyett a jogvitában előzetes döntéshozatal iránti kérelem útján azt a kérdést kell megvizsgálni, hogy teljesülnek-e a „Dublin III” rendelet 18. cikke (1) bekezdésének d) pontjában a visszavételre vonatkozó eljárás alkalmazása tekintetében szabályozott feltételek.

(41) A „Dublin III” rendelet 18. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében a kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam (a jelen esetben Dánia) köteles a 23., 24., 25. és 29. cikkben megállapított feltételek mellett visszavenni azon harmadik országbeli állampolgárt, vagy azon hontalan személyt, akinek kérelmét elutasították, és egy másik tagállam területén nyújtott be kérelmet, vagy aki tartózkodásra jogosító engedély nélkül tartózkodik egy másik tagállam területén.

(42) A Korkein hallinto-oikeus (legfelsőbb közigazgatási bíróság) megállapítja, hogy ami az EUMSZ harmadik részének V. címét illeti,

amelybe többek között a határok ellenőrzésével, a menekültüggyel és a bevándorlással kapcsolatos politikák tartoznak, Dánia a Dánia helyzetéről szóló jegyzőkönyv értelmében különleges jogállással rendelkezik, amely megkülönbözteti őt a többi tagállamtól. Az Unió és Dánia közötti megállapodás alapján Dánia a maga részéről alkalmazza a „Dublin III” rendeletet, a megállapodás azonban nem terjed ki az elismerési vagy az eljárási irányelvre, és ezek nem alkalmazandók Dániában. A nemzetközi védelem iránti kérelmek megvizsgálására Dániában alkalmazott nemzeti eljárások tehát részben eltérnek a többi tagállam eljárásaitól. Ezért meg kell vizsgálni, hogy a jelen esetben hogyan kell értelmezni a „Dublin III” rendelet 18. cikke (1) bekezdésének d) pontjában szereplő „kérelmét elutasították” megfogalmazást.

(43) Az ügyben nem vitatott, hogy a fellebbező 2016-ban nemzetközi védelmet kért Dániában. Annak idején ideiglenes tartózkodási engedélyt kapott a külföldiekéről szóló dán törvény 7. §-ának 3. bekezdése alapján. E jogszabályi rendelkezés szerint az ideiglenes tartózkodási engedély kiadására kérelemre azokban az esetekben kerül sor, amelyekben a halálbüntetés, kínzás vagy embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés veszélye a származási országban fennálló különösen súlyos, megkülönböztetés nélküli erőszak és a polgári lakosság elleni támadások által jellemzett helyzeten alapul. Az sem vitatott, hogy a dán bevándorlási hivatal a fellebbező ideiglenes tartózkodási engedélyének lejártát követően hivatalból úgy döntött, hogy nem hosszabbítja meg a tartózkodási engedélyt.

(44) A nemzetközi védelem iránti kérelem fogalmának a „Dublin III” rendelet 2. cikkének b) pontjában szereplő meghatározását illetően ez a rendelkezés az elismerési irányelv 2. cikkének h) pontjára hivatkozik. Ez utóbbi rendelkezés szerint a „nemzetközi védelem iránti kérelem” egy harmadik országbeli állampolgár vagy hontalan személy által valamely tagállamnál előterjesztett olyan védelem iránti kérelem, amely a menekültjogállás, illetve a kiegészítő védelmi jogállás kérelmezéseként értelmezhető, és amely kapcsán a kérelmező nem kéri kifejezetten egy más jellegű, ezen irányelv hatálya alá nem tartozó olyan védelem biztosítását, amelynek megadását külön kell kérelmezni. A Korkein hallinto-oikeus (legfelsőbb közigazgatási bíróság) úgy véli, hogy a „kérelem” főszabály szerint egy személynek valamely hatósághoz intézett, nemzetközi védelem megadása iránti kérelmét jelenti.

(45) A jelen esetben a fellebbező 2016-ban nyújtotta be nemzetközi védelem iránti kérelmét a dán hatóságokhoz. A kérelem alapján a fellebbező szempontjából annak idején legalább részben pozitív döntés született, mivel a fellebbező ideiglenes tartózkodási engedélyt kapott kiszolgáltatott helyzete miatt. A fellebbező szempontjából negatív, vagyis „elutasító” határozat ezzel szemben az ideiglenes tartózkodási engedély lejártát követően hivatalból indított eljárásban született, nem pedig a fellebbező új kérelme alapján. A Korkein hallinto-oikeusban (legfelsőbb közigazgatási bíróság) felmerül a

kérdés, hogy a jelen helyzetben a kérelemnek [a „Dublin III” rendelet] 18. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében vett elutasításáról van-e szó.

(46) A fellebbező arra hivatkozik, hogy mindenesetre lejárt az átadási határidő, és a kérelem megvizsgálásáért való felelősség Finnországra szállt át. A Korkein hallinto-oikeus (legfelsőbb közigazgatási bíróság) először is úgy véli, hogy a finn bevándorlási hivatal az ügyben tett megállapításokra és a Bíróság 2019. március 19-i Jawo ítéletére (C-163/17, EU:C:2019:218) tekintettel abból indulhatott ki, hogy a fellebbező a „Dublin III” rendelet 29. cikkének (2) bekezdése értelmében véve megszökött a hatóságok elől. A Korkein hallinto-oikeus (legfelsőbb közigazgatási bíróság) rámutat továbbá arra, hogy az átadási határidő lejártát megelőzően a kérelem megvizsgálásáért való felelősség nem szállt át a megkereső tagállamra már pusztán azért, mert az átadás korábban kivitelezhető lett volna. A Korkein hallinto-oikeus (legfelsőbb közigazgatási bíróság) előzetes értékelése szerint tehát még nem járt le az átadási határidő, amennyiben a fellebbező esetében alkalmazni kell a „Dublin III” rendeletben előírt visszavételre vonatkozó eljárást. Miután 2023. január 13-i közbenső végzésével a Korkein hallinto-oikeus (legfelsőbb közigazgatási bíróság) megtiltotta a kitoloncolás végrehajtását, az átadási határidő nyugodott.

(47) A Bíróság C-497/21. sz. ügyben hozott ítéletéből kitűnik, hogy az európai menekültügyi rendszer alóli dán kivétel bizonyos körülmények között ahhoz vezethet, hogy egy másik tagállam nem utasíthatja el mint elfogadhatatlant a menedékkérő nemzetközi védelem iránti kérelmét, ha egy korábbi kérelmet elutasítottak Dániában. Az eljárás jelen szakaszában a Korkein hallinto-oikeus (legfelsőbb közigazgatási bíróság) előzetesen megállapítja, hogy amennyiben a fellebbező esetében nem alkalmazandó a „Dublin III” rendeletben előírt visszavételre vonatkozó eljárás, úgy nem indokolt a fellebbező nemzetközi védelem iránti kérelmét Finnországban mint elfogadhatatlant elutasítani.

(48) A Korkein hallinto-oikeus (legfelsőbb közigazgatási bíróság) lehetőséget adott a fellebbezőnek és a finn bevándorlási hivatalnak arra, hogy észrevételt tegyenek az előzetes döntéshozatalra utaló végzés tervezetével kapcsolatban.

(49) A *finn bevándorlási hivatal* az észrevételeiben azt az álláspontot képviseli, hogy úgy kell tekinteni, hogy a 2016. augusztus 29-i dán határozat elutasította a fellebbező kérelmét a „Dublin III” rendelet 18. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében véve. A Dánia által a fellebbező számára kiszolgáltató helyzete miatt kiadott tartózkodási engedély esetében nem az uniós jogszabályokban meghatározott nemzetközi védelemről volt szó, mire tekintettel a fellebbező a teljes időszak alatt a „Dublin III” rendelet szerinti visszavételre vonatkozó eljárás hatálya alá tartozott.

(50) A fellebbező az észrevételeiben azt az álláspontot képviseli, hogy a jogvita szempontjából releváns határozat a dán hatóság által 2020. november 17-én hozott határozat, amely nem hosszabbította meg a fellebbező tartózkodási engedélyét. A fellebbező mindenestre úgy véli, hogy a 2016. augusztus 29-i határozattal a dán hatóságok nem utasították el a kérelmet a „Dublin III” rendelet – amennyiben az Dániára nézve kötelező – 18. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében véve. Különleges helyzete miatt Dánia *de facto* nem teljeskörűen alkalmazza a „Dublin III” rendeletet. Következésképpen a nemzetközi védelem iránti kérelem fogalmának a „Dublin III” rendelet Dánia általi alkalmazása során a védelem és a menedék dán nemzeti formáira kell vonatkoznia.

A Korkein hallinto-oikeusnak (legfelsőbb közigazgatási bíróság) az Európai Unió Bírósága elé terjesztendő előzetes döntéshozatal iránti kérelemre vonatkozó közbenső végzése

(51) A Korkein hallinto-oikeus (legfelsőbb közigazgatási bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatalt kér a Bíróságtól. Az előzetes döntéshozatali eljárás szükséges a Korkein hallinto-oikeus (legfelsőbb közigazgatási bíróság) előtt folyamatban lévő eljárás eldöntéséhez.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

(52) A Korkein hallinto-oikeus (legfelsőbb közigazgatási bíróság) az EUMSZ 267. cikk alapján előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

Úgy kell-e értelmezni az egy harmadik országbeli állampolgár vagy egy hontalan személy által a tagállamok egyikében benyújtott nemzetközi védelem iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó feltételek és eljárási szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 604/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 18. cikke (1) bekezdésének d) pontját, hogy a kérelem e rendelkezés értelmében vett elutasítása azt az esetet is magában foglalja, hogy nem hosszabbították meg az érintett személy számára kiszolgáltatott helyzete miatt korábban Dániában kiadott ideiglenes tartózkodási engedélyt, ha a meghosszabbítás mellőzésére vonatkozó határozat meghozatalára nem e személy kérelmére, hanem a hatóság által hivatalból került sor?

(53) A Korkein hallinto-oikeus (legfelsőbb közigazgatási bíróság) az Európai Unió Bírósága által az előzőekben megfogalmazott kérdés tárgyában hozandó előzetes döntés beérkezését követően végleges érdemi határozatot hoz.

[*omissis*]